

ОСІННІЙ ЯРМАРОК

Свято осені

Підготувала і провела:
вихователь 5-6 класів
Єрмакова Г. В.

Мета: дати поняття учням про ярмарок, традиції його проведення в Україні. Розвивати допитливість, цікавість, бажання знати більше про культуру, побут і звичаї українського народу. Виховувати інтерес до народної творчості.

Зала прикрашена малюнками дітей на осінні теми, осінніми листочками, букетами квітів, овочами і фруктами, виробами народних майстрів свого регіону.

1 ведучий

Осіннє золото осипалось до ніг,
Пташки давно у вирій полетіли.
Далеко за моря їх шлях проліг —
Сади й ліси без них осиротіли.
Опале листя стиха шурхотить,
В верхів'ї сосен вітерець співає.
На самоті осінній сум звучить,
Земля стомилась і відпочиває.

2 ведучий

Вже зібрані останні врожаї,
З полів добро привезено додому.
Комори всі наповнили свої,
Тепер приємну відчують втому.
Втомилися, звичайно, від турбот,
Та радість від достатку серце гріє.
Трудолюбивий, добрий наш народ,
Він потрудиться і відпочити вміє.

1 ведучий. Ось саме в таку осінню пору, коли все добро із садів, городів, полів і лісів було зібрано і звезено в двори, сховане в комори, льохи і клуні, люди збирались на великий осінній ярмарок, щоб продати лишки виробленої продукції, обміняти на інший товар та й навіть похвалитися вирощеними овочами, фруктами, зерновими культурами, медом, хлібом, гончарними і ткацькими виробами...

Чого тільки не було на тих ярмарках у незапам'ятні часи в Україні!

2 ведучий. А ще на ярмарку можна було відпочити і повеселитися, зустрітися з родичами, знайомими, друзями, обмінятися думками, рецептами, своїми знаннями та секретами. Бо осінній ярмарок — це справжнє свято з мандрівними артистами, які водили дресированих звірів; зі скоморохами в яскравому і смішному одязі; з гадалками, акробатами та борцями.

1 ведучий. Тому сьогодні ми хочемо поринути в ту далеку епоху й зазирнути на такий ярмарок, що відбувався кожної осені в українських містечках і великих селах.

2 ведучий. Хочемо показати вам, як ми собі його уявляємо. Бо це дуже цікаво! Зустрічайте незмінних учасників ярмарку — скоморохів. Про них згадується в історичних документах ще з 1068 року.

Вибігають скоморохи в кольоровому одязі, в шапках з дзвіночками, з дудочками, тріщалками і бубенцями. Вони ведуть з собою переодягнену дитину — Ведмедя.

1 скоморох

Гей, на ярмарок хутчіше,
І не пішки, а бігом!
Тож збирайтесь веселіше
Всі на ярмарок — гуртом!

2 скоморох

Та мерщій додайте ходу,
Просинайтеся, не спіть!
Вже на ярмарку — народу!
Тож і ви сюди біжіть!

3 скоморох

Ми — веселі скоморохи,
Весь народ розважим трохи!
Поспіваєм, потанцюєм,
Пожартуєм, потупцюєм.

1 скоморох

Купимо і продамо,
Та, звичайно, вкрадемо!
Тож дивіться, не дрімайте,
За товаром наглядайте!

2 скоморох

Бо тут ходять покупці —
Гарні хлопці-молодці.
І як щось не так лежить —
То відразу зникне вмить!

3 скоморох

Тож торгуйтеся, старайтесь,
До товару придивляйтесь.
Усміхайтесь, жартуйте,
І потрібне все купуйте!

Сценка «Олена та Марійка»

Пісня про Осінь

1 скоморох

Ярмарок у нас багатий,
Можете всього придбати:
Овочі, зерно і фрукти,
Хліб та різні ще продукти:
Сало, м'ясо, поросятко
І полив'яне горнятко,
І корову, і коня —
Це не купите щодня!

2 скоморох

Вівцю й кізку круторогу
Приведете до порогу.
І вола, ката й собаку,
Й ще, звичайно, живність всяку!
І підсвинка, і конячку,
Воза купите і тачку,
Сапку, вила і граблі —
Все, що треба на землі!

3 скоморох

Буряки, картоплю, сіно,
Виноградні грона й вина.
Моркву, редьку, хрін столовий,
І горох, та біб чудовий.

Грушу, гарбуза, капусту —
Тут всього багато й густо!
Тож скоріше! Поспішайте!
Всі на ярмарок рушайте!

Танець

Скоморохи танцюють, стрибають і вибігають. З різних боків залу виходять дві «молодиці» в українському одязі і хустках. На одній вінок цибулі, а на іншій — вінок часнику, в руках ще по вінку.

Олена. Марійко, ти чула, як гукали на ярмарок? Ходімо швидше, там так цікаво буде! Поторгуємо та ще й скоморохів побачимо, на людей подивимось, себе покажемо!

Марійка. Ой, чула я, чула, не глуха. Та вже біжу. Ось часнику вродило, дівати нікуди. Ото продам, а горщиків куплю, бо їх на все треба: і на молоко, і на сметану, та й сиру того так багато, так багато! А разом побачимо знайомих, може, й хлопців з другого кутка...

Олена. То біжімо вже, не барімося. А я ось цибулю несучу продавати, бо так багато її в нас! І така вся, як кулаки — велика, чистенька, суха і така солодка, як мед.

Марійка. Таке скажеш, як мед. Тільки-но розріж, то сльози так і поллються на той мед. Ото вже придумала!

Олена. А я кажу, що солодка моя цибуля, бо це такий сорт люди вивели. Ну, нехай не така, як мед, а все ж не гірка, як твій часник.

Марійка. А в мене теж солодка. Та тільки я не несучу її на базар, солодку цибулю я й сама з'їм. А от часник несучу — він хоч і пекучий, але такий пахучий, що їж і ще хочеться, от. А про свій часничок я таке знаю, що тобі й не снилося! Ще в ті часи, коли будували піраміду Хеопса, його знали, як лікарську рослину, і вживали кожного дня, щоб не захворіти.

Він лікує багато заразних хвороб, вбиває мікроби, а крім того, його додають до ковбаси, м'яса, консерв, маринують і їдять сирим, особливо смачний із салом. Його в Індії носили діти як оберіг від злих духів і вампірів. У Стародавньому Римі його їли воїни, щоб бути хоробрішими. Бачиш, який мій часник?

Олена. А я про свою цибульку теж розкажу тобі, бо вона — це диво! Першого року цибулю сіють з насіння-чорнушки, бо воно чорне, як вуглинка, тільки дрібненьке.

Вона виростає невеличкою і зветься сіянка. А на другий рік саджають сіянку в землю і виростає з неї ось така велика цибуля, як моя, і тепер вона зветься ріпчаста. Про неї люди кажуть: «У кожній господі цибуля в пригоді». Є понад 80 сортів, а серед них і моя солоденька. А цибулька прийшла до нас з гір, там її батьківщина. Має в собі фітонциди, які вбивають мікроорганізми. Пожуєш її і в роті не буде жодного мікроба. Вона лікує цингу, гоїть рани, бактерії вбиває. Ось яка моя цибуля! То ходімо вже швидше, а то на ярмарок спізнаємося.

Вибігають. А в залу сходяться інші персонажі з кошиками, корзинами і складають на столи свої овочі, горщики, полотна... Звучить пісня.

Діти виконують пісню на вибір учителя.

Лунають навперебій вигуки продавців з торгового ряду, сходяться покупці, роздивляються.

1 продавець. Купуйте капусту, білокачанну, соковиту! Борщ та капуста — так хата не пуста! Купуйте капусту, солоденька, тверденька, велика, соковита.

2 продавець. Картопля, розвариста смачненька, ніби з маслечком жовтенька! Купуйте картопельку! Така тільки в мене! Не обходьте, добрі люди, такої картопельки більш ніде не буде!

3 продавець. А в мене буряки, підходьте, свояки! Буряк червонястий, солоденький, головастий! Купуйте буряки!

4 продавець. Кавуни і дині! Солодкі, як мед, соковиті. Сік рікою тече. Ріжте обережно!

5 продавець. Гарбузи! Гарбузи! Підходьте, не чекайте, на вози вантажте, бо гарбузи важкі, пузаті, на насіннячко багаті!

6 продавець. Маю усього потроху, квасолі, бобу, гороху! Підходьте, купуйте, грошей не жалкуйте.

7 продавець. А в мене смачна кукурудза, їжте од пуза, бо в ній крохмаль та білки, підходьте, не минайте, жінки!

8 продавець. А в мене морквичка, червоняста сестричка, в земляній була коморі, а коса її надворі. В ній усякий вітамін, різні солі, каротин! Купуйте моркву!

9 продавець. А я глечики пропоную, дорого не ціную. Але в кожній господі глечик стане у пригоді. Купуйте глечики, макітри, кварта...

10 продавець. Насіння соняшника, насіння гарбуза. Підходьте, не гордуйте, насіннячко діткам купуйте. Бо воно смачненьке, корисне, лікувальне, насіннячко кругленьке і овальне.

Виходить маг, зупиняється.

1 ведучий Відгадайте мої загадки.

Ведучий загадує загадку, і коли діти відгадують, то заходить той овоч, який був відгадкою.

1. Була дитиною — не знала пелюшок, а старою стала — сто пелюшок придбала. (Капуста.)

2. Хто голівку свою влітку накриває і по двадцять хустинок на голівці має? (Капуста.)

3. Одна Марушка в двадцяти козушках, латка на латці і сидить на грядці. (Капуста.)

Конкурс з капустою

Капуста

Я капусточка смачненька,
Головаста й величенька.
І до борщику, й до м'яса,
В пиріжках, з грибами часом.
Квашена й сира в салаті,
В будні добра і на святі.
Всім капусточка смакує...
Ще вона людей лікує.
Хто капусту любить —
Той здоров'я добре має!

Ведучий 2 А ось вам іще загадки.

1. Хто ховає під кущі ваші супчики й борщі? (Картопля.)

2. Під землею пташка гніздо звилала та яєць нанесла. (Картопля.)

3. Я зростала у темниці, як зросла — взяли в світлиці. З мене шкуру всі деруть, мене варять, мене тнуть. Відгадали, хто я є? Як іменнячко моє? (Картопля.)

Конкурс з картоплею

Картопля

Я — картопелька поживна,
Всім відома. І не дивно,

Бо мене всі любляють,
Як вирощувати — знають.
А коли вже куховарять,
Мене варять, мене смажать,
Мелють, ріжуть та ще й тнуть.
І у вогнищі печуть.
Чіпси з мене люблять діти.
Є чого мені радіти.
Я усім тепер потрібна,
Скажем просто — необхідна!

Ведучий 1 Слухайте далі мої загадки.

1. Сам у коморі, а його чуб надворі. (Буряк.)
2. Сам червоний, а чуб зелений. (Буряк.)
3. Хоч цукровим мене звать,
Та хоч дощики ідуть,
Не розмокну від дощу —
Я чудовий для борщу! (Буряк.)

Виходить скоморох з Ведмедем. Грає музика. Ведмідь пританцьовує.

1 скоморох

Я ведмедика привів, щоб він вас розвеселив.
Потанцюй-но, мій хороший, хай тобі насиплять грошей.
Ми медочку накупем і гарненько поласуем.
Ми на все це подивились й дуже їсти захотілось...
Пританцьовує і обходить усіх з шапкою.
Глядачі йому кидають туди копійки, яблука, груші...
Говорили всі багато, то й пора вже поспівати.
Діти виконують пісню.

Ведучий 2 Продовжуємо відгадувати загадки.

1. Розколалась тісна хатка на дві половинки, і посипались в долоньку намистинки-дробинки. (Квасоля.)
2. Без рук, без ніг, а пнеться на батіг. (Квасоля.)
3. Без очей і без рук, а пнеться на дрюк. (Квасоля.)

Ведучий 2 . А це про який овоч?

1. Візьмеш в руки — оранжева, гладенька,

- А покладеш у рот — тверда і солоденька. (Морква.)
2. Вся красуня у коморі, лиш коса її надворі. (Морква.)
 3. Поховалися у грядки червоненькі чобітки. (Морква.)

Виконується циганський танець

3 скоморох

А пора уже погратись, між собою позмагатись.

Швидше хто — який наш гість — морквочку солодку з'їсть?

Трьом дітям дають 3 морквини однакового розміру. Хто швидше з'їсть — отримує приз.

Ведучий 1 . Є ще в мене такі загадки!

1. Що у нашому городі стає першим у пригоді?
Виростає щодоби, як у лісі ті гриби. (Огірки.)
2. Наші поросятка вирости на грядках, до сонечка бочечком, а хвостики гачечком. Вони весь час ховаються від нас. (Огірки.)
3. Що то за коні в гаю на припоні: довгасті, голчасті, зеленої масті? Нікого не возьять, лише солі просять. (Огірки.)

Гра-естафета. Хто швидше ложкою перенесе огірочки з однієї мисочки в другу на відстані 10 кроків. (2 команди по 5 учнів.)

Ведучий 2 . Які ви молодці! Слухайте ще загадки.

1. Виросло ген при доріжці
Гарне сонечко на ніжці.
В нім чорнесенькі зернини,
Що корисні для людини. (Соняшник.)

Ведучий 1 . А ось вам народні загадки.

1. Не кінь і не віл, а прив'язаний. (Гарбуз.)
2. Без вікон, без дверей, повна хата людей. (Гарбуз.)
3. Повна хата горобців, а нікуди вилетіти. (Гарбуз.)

3 скоморох

Ой, а де ж ті силачі завзяті, щоб власну силу показати,
Виходьте, будемо змагатись та з гарбузами потягатись.

Гра. Хто більше разів підніме одного гарбуза. Викликають учнів по одному, а всі рахують. (Гарбуз беруть невеликого розміру.)

**Гра. З двох гарбузів зроблена штанга. Хто підніме більше разів.
(Неважка.)**

Ведучий. Овочі про себе розповіли багато, треба нам і міру знати. На ярмарку продають не тільки овочі, а й фрукти. Он і яблука, і груші. А ще он горщиками торгують, бо їх з давніх часів роблять гончарі в Україні. Тож ідіть, люди, і купуйте, що кому треба. А ви, овочі, лягайте знову в кошики, хай вас купують, бо тепер всі знають, які ви корисні. (Овочі виходять і переодягаються.)

Діти підходять до прилавка, а продавці знову зазивають купувати їхній товар. Покупці купують, торгуються, розбирають весь товар і розходяться. Товар ховають у визначеному місці, щоб не заважав.

Діти співають пісню про осінь

Учень. Ось і скінчився гучний ярмарок. Все продано-розпродано, а що не продалось — подароване, бо є всього доволі, хай усі будуть ситі і здорові, хай усі живуть у достатку і в радості.

Учениця. Чи так воно було, чи ні, хто зна... Але нам так хотілося розказати про осінь, бо ця чарівна пора, на казку схожа. І все в ній є: достаток, дивовижна і неповторна краса, що надихає людей на творчість.

Учень

Осене, красунечко, осене чарівна,
Ти вдяглася в золото, наче та царівна.
Всі ми закохалися у пейзажі-диво.
Хоч і сумно трішечки, але ж так красиво!
Всюди барви осені теплі і чудові,
І ліси приваблюють різнокольорові.
А в повітрі пахощі із полів і саду,
Все з городів звезено, складено до ладу
У льохах, у засіках, в хаті й на печі.
На столах у кожного пишні калачі.
Тож спасибі, осене, за дари чудові.
Будемо ми з хлібом всі ситі і здорові.

Діти співають пісню про Україну